ЗАКОН УКРАЇНИ

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 46-47, ст.403)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2180-III від 21.12.2000, ВВР, 2001, № 4, ст.21 - набирає чинності з 01.01.2001
№ 2272-III від 22.02.2001, ВВР, 2001, № 17, ст.80
№ 2921-III від 10.01.2002, ВВР, 2002, № 16, ст.114
№ 2980-III від 17.01.2002, ВВР, 2002, № 17, ст.124
№ 660-IV від 03.04.2003, ВВР, 2003, № 26, ст.192}

{Офіційне тлумачення до Закону див. в Рішенні Конституційного Суду
№ 1-рп/2004 від 27.01.2004}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2505-IV від 25.03.2005, ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267
№ 2664-IV від 16.06.2005, ВВР, 2005, № 31, ст.420
№ 3235-IV від 20.12.2005, ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96
№ 3421-IV від 09.02.2006, ВВР, 2006, № 22, ст.199
№ 3456-IV від 22.02.2006, ВВР, 2006, № 27, ст.234
№ 424-V від 01.12.2006, ВВР, 2007, № 9, ст.67
№ 435-V від 12.12.2006, ВВР, 2007, № 9, ст.71
№ 489-V від 19.12.2006, ВВР, 2007, № 7-8, ст.66
№ 717-V від 23.02.2007, ВВР, 2007, № 22, ст.292
№ 996-V від 27.04.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.439
№ 1000-V від 03.05.2007, ВВР, 2007, № 33, ст.441
№ 107-VI від 28.12.2007, ВВР, 2008, № 5-6, № 7-8, ст.78 - зміни діють по 31 грудня 2008 року}

{Додатково див. Рішення Конституційного Суду
№ 10-рп/2008 від 22.05.2008}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 309-VI від 03.06.2008, ВВР, 2008, № 27-28, ст.253
№ 1760-VI від 15.12.2009, ВВР, 2010, № 8, ст.62
№ 1877-VI від 11.02.2010, ВВР, 2010, № 18, ст.140
№ 2289-VI від 01.06.2010, ВВР, 2010, № 33, ст.471
№ 2388-VI від 01.07.2010, ВВР, 2010, № 37, ст.496
№ 2464-VI від 08.07.2010, ВВР, 2011, № 2-3, ст.11
№ 4719-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 15, ст.97
№ 5316-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 38, ст.502
№ 5458-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 47, ст.659
№ 5462-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 6-7, ст.80
№ 332-VII від 18.06.2013, ВВР, 2014, № 13, ст.220
№ 870-VII від 11.03.2014, ВВР, 2014, № 14, ст.258
№ 1166-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 20-21, ст.745
№ 1621-VII від 31.07.2014, ВВР, 2014, № 39, ст.2006}

{В редакції Закону № 77-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 736-VIII від 03.11.2015, ВВР, 2015, № 49-50, ст.453
№ 835-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 2, ст.17
№ 909-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.47
№ 922-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 9, ст.89
№ 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25
№ 2148-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 40-41, ст.383
№ 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43
№ 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018, № 33, ст.250
№ 2542-VIII від 18.09.2018, ВВР, 2018, № 42, ст.332
№ 341-IX від 05.12.2019, ВВР, 2020, № 13, ст.68
№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188
№ 533-IX від 17.03.2020, ВВР, 2020, № 17, ст.106
№ 587-IX від 07.05.2020, ВВР, 2020, № 22, ст.157 - щодо дії Закону див. пункт 2 розділу II
№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408
№ 931-IX від 30.09.2020 - вводиться в дію з 25.01.2021
№ 1053-IX від 03.12.2020, ВВР, 2021, № 8, ст.59 - вводиться в дію з 30.06.2021
№ 1217-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171
№ 1380-IX від 13.04.2021
№ 1667-IX від 15.07.2021
№ 1871-IX від 05.11.2021
№ 1962-IX від 15.12.2021
№ 2153-IX від 24.03.2022}

{Установити, що у 2006 році відповідно до цього Закону у разі встановлення комісією з розслідування нещасного випадку, що ушкодження здоров'я настало не лише з причини, що залежить від роботодавця, а і внаслідок порушення потерпілим нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги підлягає зменшенню, але не більш як на 50 відсотків, у порядку, визначеному Правлінням Фонду, згідно із Законом № 3235-IV від 20.12.2005}

{У тексті Закону слово "інвалід" в усіх відмінках і числах замінено словами "особа з інвалідністю" у відповідному відмінку і числі; слово "дитина-інвалід" в усіх відмінках замінено словами "дитина з інвалідністю"; слова "народилася інвалідом" замінено словами "народилася з інвалідністю" згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

Цей Закон відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) види соціального страхування:

у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (далі - страхування від нещасного випадку);

медичне;

2) електронний реєстр листків непрацездатності - система накопичення, зберігання та використання інформації про видані, продовжені та облікові листки непрацездатності, що створюється як складова частина реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

{Пункт 2 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1962-IX від 15.12.2021}

3) загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - соціальне страхування) - система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України;

4) мінімальний страховий внесок - сума коштів, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати і розміру єдиного внеску на соціальне страхування, встановлених законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід);

5) нещасний випадок - обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть;

6) об'єкт соціального страхування - страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їх сімей, інших осіб) виникає право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до цього Закону залежно від видів соціального страхування;

7) професійне захворювання - захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою;

8) страховий стаж - період (строк), протягом якого особа підлягає соціальному страхуванню відповідно до видів соціального страхування;

9) страховик - Фонд соціального страхування України (далі - Фонд);

10) страхові випадки:

за соціальним страхуванням від нещасних випадків - нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання (у тому числі встановлене чи виявлене в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів), що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму; нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення застрахованим нормативних актів про охорону праці;

за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання відповідно до цього Закону матеріального забезпечення або соціальних послуг;

11) страхові внески - кошти відрахувань на окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", кошти, що надходять від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

12) страхові кошти - акумульовані страхові внески, суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства для здійснення матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг згідно з цим Законом;

13) страхові ризики:

за соціальним страхуванням від нещасного випадку - обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання;

за соціальним страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності - обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім’ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг згідно з цим Законом;

14) суб’єкти соціального страхування - застрахована особа, члени її сім’ї або інша особа у випадках, передбачених цим Законом, страхувальник та страховик.

2. Терміни "застрахована особа", "страхувальники" та "роботодавці" вживаються у цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування", терміни "гіг-спеціаліст", "гіг-контракт" та "резидент Дія Сіті" - у значеннях, наведених у Законі України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні".

{Частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

Стаття 2. Законодавство України про соціальне страхування

1. Законодавство про соціальне страхування складається із Основ законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування, Кодексу законів про працю України, цього Закону, інших законодавчих актів та прийнятих відповідно до них інших нормативно-правових актів.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов’язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про соціальне страхування, застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 3. Принципи соціального страхування

1. Соціальне страхування здійснюється за принципами:

1) законодавчого визначення умов і порядку здійснення соціального страхування;

2) обов’язковості страхування осіб відповідно до видів соціального страхування та можливості добровільності страхування у випадках, передбачених законом;

3) державних гарантій реалізації застрахованими особами своїх прав;

4) обов’язковості фінансування Фондом витрат, пов’язаних із наданням матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг, в обсягах, передбачених цим Законом;

5) формування та використання страхових коштів на засадах солідарності та субсидування;

6) диференціації розміру виплати допомоги залежно від страхового стажу;

7) диференціювання страхового тарифу з урахуванням умов і стану безпеки праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності на кожному підприємстві;

8) економічної заінтересованості суб’єктів страхування в поліпшенні умов і безпеки праці;

9) цільового використання коштів соціального страхування;

10) відповідальності роботодавців та Фонду за реалізацію права застрахованої особи на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за цим Законом.

Розділ II
ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ

Стаття 4. Фонд соціального страхування України

1. Фонд соціального страхування України є органом, який здійснює керівництво та управління загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадить акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечує фінансування виплат за цими видами загальнообов’язкового державного соціального страхування та здійснює інші функції згідно із затвердженим статутом.

2. Фонд є некомерційною самоврядною організацією, що діє на підставі статуту, який затверджується його правлінням.

3. Фонд, якщо інше не передбачено законами України, не може займатися іншою діяльністю, крім тієї, для якої його створено, та використовувати свої кошти на цілі, не пов’язані з цією діяльністю.

4. Кошти Фонду не включаються до складу Державного бюджету України та використовуються тільки за цільовим призначенням.

До коштів Фонду застосовується казначейська форма обслуговування в порядку, передбаченому для обслуговування Державного бюджету України.

5. Бюджет Фонду затверджує Кабінет Міністрів України.

6. Фонд є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, символіку, яка затверджується його правлінням.

Фонд набуває прав юридичної особи з дня державної реєстрації у порядку, визначеному Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

{Абзац другий частини шостої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015}

Стаття 5. Управління Фондом соціального страхування України

1. Управління Фондом здійснюється на паритетній основі державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців.

2. Безпосереднє управління Фондом здійснюють його правління та виконавча дирекція.

Стаття 6. Правління Фонду соціального страхування України

1. До складу правління Фонду входять по сім представників держави, застрахованих осіб та роботодавців, які виконують свої обов'язки на громадських засадах.

Представники держави призначаються Кабінетом Міністрів України, представники застрахованих осіб обираються (делегуються) репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями профспілок, а представники роботодавців - репрезентативними на національному рівні всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців. Порядок обрання (делегування) таких представників визначається сторонами соціального діалогу самостійно.

2. Строк повноважень членів правління Фонду становить шість років і закінчується в день першого засідання нового складу правління.

3. Правління Фонду очолює голова, який обирається з членів правління Фонду строком на два роки почергово від представників кожної сторони. Обраним головою вважається член правління, за якого проголосувала більшість присутніх на засіданні членів правління. Голова правління має двох заступників, які разом з головою представляють три сторони.

{Частина третя статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

4. Засідання правління Фонду проводяться відповідно до затвердженого ним плану, але не рідше одного разу на квартал. Позачергові засідання правління Фонду можуть проводитися за ініціативою його голови або за пропозицією однієї з трьох представницьких сторін правління чи на вимогу однієї третини членів правління Фонду.

5. Правління правомочне приймати рішення за наявності на засіданні більшості складу від кожної представницької сторони. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на засіданні членів правління. У разі рівного розподілу голосів голос голови правління є вирішальним.

Якщо правління Фонду не може розпочати свою роботу у зв'язку з неявкою на засідання більшості складу від однієї із представницьких сторін, засідання правління переноситься на визначений присутніми членами правління строк. У цей період представницькі сторони проводять консультації.

У разі повторної неявки більшості складу від однієї із представницьких сторін правління правомочне приймати рішення, за умови присутності на засіданні більшості складу правління. Рішення приймаються в установленому порядку і набирають чинності після погодження центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення.

{Абзац третій частини п'ятої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

{Частина п'ята статті 5 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

6. Рішення правління Фонду, прийняте в межах його компетенції, є обов'язковим для виконання, у тому числі всіма страхувальниками та застрахованими особами, яких воно стосується. Рішення правління Фонду оформляється постановою. Постанови правління Фонду підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті Фонду протягом 20 робочих днів після їх прийняття.

7. Рішення правління Фонду, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

Стаття 7. Повноваження правління Фонду соціального страхування України

1. Правління Фонду:

1) обирає із своїх членів строком на два роки голову правління Фонду та двох його заступників. При цьому забезпечується почергове представництво на цих посадах кожної із трьох представницьких сторін;

2) спрямовує і контролює діяльність виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів; щорічно, а також у разі потреби заслуховує звіти директора виконавчої дирекції Фонду про її діяльність;

3) створює на паритетних засадах для вирішення найбільш важливих завдань Фонду постійні та тимчасові комісії Фонду за напрямами роботи;

4) подає на розгляд центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, для внесення на затвердження Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення розміру внесків за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

{Пункт 4 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

5) подає пропозиції щодо пропорцій розподілу частки єдиного внеску за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку та у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

{Пункт 5 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

6) призначає та звільняє директора виконавчої дирекції Фонду в порядку, визначеному цим Законом;

7) за поданням директора виконавчої дирекції Фонду призначає та звільняє його заступників;

8) затверджує:

статут Фонду;

регламент роботи правління Фонду;

регламент роботи постійних та тимчасових комісій Фонду;

звіти про виконання бюджетів (постатейно за доходами і видатками, визначеними законом), порядок використання коштів бюджету та коштів резерву Фонду;

Положення про виконавчу дирекцію Фонду;

структуру органів Фонду, граничну чисельність працівників, схеми їх посадових окладів, видатки на адміністративно-господарські витрати Фонду (за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної фінансової політики, державної політики у сфері соціального захисту населення);

{Абзац сьомий пункту 8 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

річні програми робіт та звіти про їх виконання;

Положення про службу страхових експертів з охорони праці, профілактики нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань;

Положення про порядок використання коштів лікувально-профілактичними, навчальними та іншими закладами, які надають Фонду соціальні послуги, та контроль за їх цільовим використанням;

Положення про навчально-інформаційні центри;

Порядок призначення, перерахування та проведення страхових виплат;

Порядок розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду, на депозитних рахунках банківських установ (за погодженням із центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної фінансової політики, державної політики у сфері соціального захисту населення);

{Абзац тринадцятий пункту 8 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

інші нормативно-правові акти та документи, що регламентують діяльність Фонду з виконання його статутних завдань;

9) встановлює розмір допомоги на поховання;

10) схвалює проект річного бюджету Фонду (постатейно за доходами і видатками, визначеними законом) та подає його в установленому порядку центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, для внесення на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Пункт 10 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

11) розпоряджається майном, яке перебуває у власності Фонду;

12) створює резерв коштів для забезпечення виконання завдань за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

13) готує подання щорічних звітів про діяльність Фонду;

14) здійснює контроль за цільовим використанням коштів Фонду, веденням і достовірністю обліку та звітності щодо їх надходження та використання;

15) вирішує питання формування та використання резерву коштів для забезпечення фінансової стабільності Фонду в сумі, необхідній для фінансування матеріального забезпечення в розрахунку не менш як на п'ять календарних днів;

16) представляє Фонд у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями громадян з питань соціального захисту громадян, а також органами соціального страхування зарубіжних країн, міжнародними організаціями, діяльність яких пов'язана із захистом соціальних прав людини;

17) приймає рішення про створення та реорганізацію робочих органів виконавчої дирекції Фонду та їх відділень відповідно до затвердженої правлінням структури органів Фонду;

{Пункт 17 частини першої статті 7 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

18) здійснює інші функції, передбачені статутом Фонду та цим Законом.

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 18 згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Стаття 8. Виконавча дирекція Фонду соціального страхування України

1. Виконавча дирекція Фонду є постійно діючим виконавчим органом правління Фонду.

Виконавча дирекція є підзвітною правлінню Фонду та провадить діяльність від імені Фонду в межах та в порядку, визначених статутом Фонду та положенням про виконавчу дирекцію Фонду, що затверджується його правлінням, організовує та забезпечує виконання рішень правління Фонду.

2. Виконавчу дирекцію очолює директор, який призначається та звільняється правлінням Фонду, а в разі неприйняття правлінням Фонду рішення про призначення директора виконавчої дирекції протягом двох місяців таку кандидатуру для затвердження Кабінетом Міністрів України вносить керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, за погодженням з комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого відносяться питання загальнообов'язкового державного соціального страхування.

{Абзац перший частини другої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

З метою заміщення вакантних посад директора виконавчої дирекції та його заступників правління Фонду може запроваджувати та визначати порядок проведення конкурсного відбору на заміщення цих посад.

{Частину другу статті 8 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Директор виконавчої дирекції Фонду входить до складу правління Фонду з правом дорадчого голосу.

3. Робочими органами виконавчої дирекції Фонду є її управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що створюються за рішенням правління Фонду на підставі затвердженої ним структури органів Фонду. Управління виконавчої дирекції Фонду є юридичними особами, мають самостійні кошториси, печатки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, а також мають відділення в районах і містах обласного значення. Відділення управлінь виконавчої дирекції Фонду є відокремленими підрозділами робочих органів виконавчої дирекції Фонду, що створюються за рішенням правління Фонду без статусу юридичної особи.

Робочі органи виконавчої дирекції Фонду та їх відділення провадять свою діяльність від імені виконавчої дирекції Фонду в межах та порядку, визначених цим Законом, статутом Фонду, типовим положенням про робочі органи виконавчої дирекції Фонду та їх відділення, що затверджується правлінням Фонду, та положенням, затвердженим директором виконавчої дирекції Фонду.

{Частина третя статті 8 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

4. Керівників управлінь виконавчої дирекції Фонду призначає директор виконавчої дирекції Фонду за погодженням з правлінням Фонду.

Керівники відділень управлінь виконавчої дирекції Фонду призначаються керівниками управлінь виконавчої дирекції Фонду за погодженням з директором виконавчої дирекції Фонду.

Керівники управлінь виконавчої дирекції Фонду та їх відділень виконують свої повноваження на умовах контракту.

{Частина четверта статті 8 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

5. Виконавча дирекція Фонду здійснює матеріально-технічне забезпечення роботи правління Фонду.

Стаття 9. Основні завдання і функції Фонду соціального страхування України та його робочих органів

1. Основними завданнями Фонду та його робочих органів є:

1) реалізація державної політики у сферах соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, медичного страхування;

2) надання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг відповідно до цього Закону;

3) профілактика нещасних випадків;

{Пункт 4 частини першої статті 9 виключено на підставі Закону № 909-VIII від 24.12.2015}

{Пункт 5 частини першої статті 9 виключено на підставі Закону № 909-VIII від 24.12.2015}

6) здійснення перевірки обґрунтованості видачі та продовження листків непрацездатності застрахованим особам, у тому числі на підставі інформації з електронного реєстру листків непрацездатності;

7) здійснення контролю за використанням роботодавцями та застрахованими особами коштів Фонду;

8) аналіз та прогнозування надходження коштів від сплати єдиного внеску.

2. Фонд та його робочі органи відповідно до покладених на них завдань:

1) здійснюють управління та оперативне розпорядження фінансовими ресурсами Фонду в межах бюджету Фонду, затвердженого Кабінетом Міністрів України, управління майном;

2) проводять розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплати матеріального забезпечення, страхових виплат;

3) здійснюють заходи з профілактики страхових випадків;

4) забезпечують функціонування інформаційно-аналітичних систем;

5) здійснюють обмін інформацією з центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері соціального захисту населення, реалізації державної податкової політики та з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Пенсійним фондом України для виконання Фондом покладених на нього функцій і завдань, визначених законодавством України;

{Пункт 5 частини другої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

6) здійснюють контроль за використанням коштів Фонду, веденням і достовірністю обліку та звітності щодо їх надходження та використання, застосовують в установленому законодавством порядку фінансові санкції та накладають адміністративні штрафи;

7) беруть участь у проведенні наукових досліджень з питань соціального страхування населення, вивчають міжнародний досвід з метою запровадження інноваційних форм соціального страхування, виступають замовником наукових робіт, досліджень і методичного забезпечення;

8) беруть участь у здійсненні міжнародного співробітництва для розв'язання проблем та обміну досвідом у сфері соціального страхування;

9) здійснюють інші функції, передбачені статутом Фонду.

Стаття 10. Права, обов’язки та відповідальність Фонду соціального страхування України

1. Фонд має право:

1) отримувати інформацію шляхом електронної інформаційної взаємодії з реєстру застрахованих осіб та реєстру страхувальників Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, електронної системи охорони здоров’я (крім інформації про стан здоров’я особи), Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформаційно-аналітичної платформи електронної верифікації та моніторингу, централізованого банку даних з проблем інвалідності з метою забезпечення виконання Фондом покладених на нього завдань відповідно до законодавства.

Доступ до інформації здійснюється з дотриманням вимог законів України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", "Про захист персональних даних";

{Пункт 1 частини першої статті 10 в редакції Закону № 1962-IX від 15.12.2021}

2) одержувати безоплатно від державних органів, підприємств, установ, організацій (у тому числі від податкових органів, банківських, інших фінансово-кредитних установ) та громадян - суб’єктів підприємницької діяльності відомості щодо використання страхових коштів;

{Пункт 2 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

3) перевіряти достовірність відомостей, поданих роботодавцем для отримання коштів Фонду, дотримання порядку використання роботодавцем виділених йому коштів Фонду та зупиняти виплати з Фонду в разі відмови або перешкоджання з боку роботодавця у проведенні перевірки, виявлення фактів подання ним Фонду недостовірних відомостей або порушення порядку використання роботодавцем коштів Фонду;

4) отримувати необхідні пояснення (у тому числі в письмовій формі) з питань, що виникають під час перевірки;

5) накладати і стягувати фінансові санкції та адміністративні штрафи, передбачені законом за порушення вимог цього Закону;

6) вимагати від керівників та інших посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також від фізичних осіб усунення виявлених фактів порушення законодавства про соціальне страхування;

7) порушувати відповідно до законодавства питання про притягнення посадових осіб до відповідальності за порушення законодавства у сфері соціального страхування, вимагати надання інформації про вжиті заходи;

8) утворювати підприємства, установи, організації для виконання своїх статутних завдань.

2. Фонд зобов’язаний:

1) забезпечувати фінансування та виплачувати матеріальне забезпечення, страхові виплати і надавати соціальні послуги, передбачені цим Законом;

2) здійснювати контроль за дотриманням порядку використання страхувальником страхових коштів;

3) вживати заходів щодо раціонального використання коштів і забезпечення фінансової стабільності Фонду;

4) контролювати правильність витрат за соціальним страхуванням, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами з питань соціального страхування;

5) стягувати надміру виплачені кошти з юридичних і фізичних осіб у встановленому законом порядку;

6) вести облік і звітність щодо страхових коштів;

7) надавати безоплатно застрахованим особам і страхувальникам консультації з питань застосування законодавства про соціальне страхування;

8) вести облік показників для визначення класу професійного ризику виробництва;

9) щорічно складати звіт про результати своєї діяльності та після його затвердження правлінням Фонду подавати Кабінету Міністрів України і оприлюднювати;

10) інформувати страхувальників та застрахованих осіб про результати своєї роботи через засоби масової інформації;

11) укладати угоди з лікувально-профілактичними закладами та окремими лікарями на обслуговування потерпілих на виробництві, а також угоди із санаторно-курортними закладами для обслуговування застрахованих осіб, що направляються безпосередньо із стаціонару лікувального закладу до реабілітаційних відділень.

3. Фонд несе відповідальність згідно із законом за шкоду, заподіяну з його вини застрахованим особам внаслідок несвоєчасної або неповної виплати матеріального забезпечення, страхових виплат, ненадання або несвоєчасне надання соціальних послуг, передбачених цим Законом.

4. Працівники Фонду за порушення законодавства про соціальне страхування несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 11. Формування та використання коштів Фонду соціального страхування України

1. Джерелами формування коштів Фонду є:

1) страхові внески страхувальників та застрахованих осіб;

2) суми фінансових санкцій, застосованих відповідно до цього Закону, інших законів до підприємств, установ, організацій та фізичних осіб - підприємців за порушення встановленого порядку сплати страхових внесків та використання коштів Фонду, штрафів за недотримання законодавства про соціальне страхування, а також суми адміністративних штрафів, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за такі порушення;

3) суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за соціальним страхуванням;

4) доходи від розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду;

5) капіталізовані платежі, що надійшли у випадках ліквідації страхувальників у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

6) доходи від реалізації майна, придбаного за рахунок коштів Фонду;

7) добровільні внески та інші надходження відповідно до закону.

2. Кошти Фонду використовуються на:

1) виплату матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг, фінансування заходів з профілактики страхових випадків, передбачених цим Законом;

2) фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності Фонду, його робочих органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, розвиток та функціонування інформаційно-аналітичних систем Фонду;

3) формування резерву коштів Фонду.

3. З метою забезпечення фінансової стабільності Фонду формується резерв коштів.

Порядок формування та використання резерву коштів Фонду затверджується правлінням Фонду.

{Частину четверту статті 11 виключено на підставі Закону № 922-VIII від 25.12.2015 - щодо введення в дію зміни див. пункт 1 розділу IX Закону № 922-VIII від 25.12.2015}

Стаття 12. Страхові внески

1. Кошти, що надходять до Фонду від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, повинні забезпечувати:

1) виплату застрахованим особам матеріального забезпечення та надання соціальних послуг, передбачених цим Законом;

2) створення резерву коштів Фонду в розмірі суми, необхідної для виплати всіх видів матеріального забезпечення, страхових виплат, передбачених цим Законом, в розрахунку не менш як на п'ять календарних днів;

3) фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності Фонду, його робочих органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, матеріальне та соціально-побутове забезпечення його працівників; розвиток та функціонування інформаційно-аналітичних систем Фонду;

4) фінансування заходів з профілактики страхових випадків.

2. На відносини у сфері здійснення контролю за своєчасністю подання та достовірністю поданих роботодавцем відомостей щодо отримання коштів Фонду та дотримання порядку їх використання не поширюється дія Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Стаття 13. Майно та матеріально-технічне забезпечення Фонду соціального страхування України

1. Джерелами формування майна, яке перебуває у власності Фонду, є майно, придбане за рахунок коштів соціального страхування, а також майно, передане йому у власність іншими власниками.

Майно, що передається Фонду для провадження страхової діяльності, використовується ним у порядку, встановленому законодавством України.

2. Матеріально-технічне забезпечення Фонду, включаючи будівництво, реконструкцію або придбання службових та виробничих приміщень, здійснюється за рахунок коштів Фонду.

Стаття 14. Відносини з органами виконавчої влади

1. Фонд та його робочі органи з метою реалізації завдань, покладених на них відповідно до цього Закону та інших законів України, взаємодіють з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування шляхом обміну відповідною інформацією, проведення інших заходів з виконання цього Закону.

Розділ III
ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦЯ ЯК СТРАХУВАЛЬНИКА І ЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ

Стаття 15. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця як страхувальника

1. Роботодавець як страхувальник має право на:

1) безоплатне отримання в органах Фонду інформації про порядок використання коштів Фонду;

2) отримання інформації про результати проведення перевірки використання коштів Фонду;

3) судовий захист своїх прав.

2. Роботодавець зобов'язаний:

1) надавати та оплачувати застрахованим особам у разі настання страхового випадку відповідний вид матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг згідно із цим Законом;

2) вести облік коштів соціального страхування і своєчасно надавати Фонду встановлену звітність щодо цих коштів;

3) під час перевірки правильності використання коштів Фонду та достовірності поданих роботодавцем даних надавати посадовим особам Фонду необхідні документи та пояснення з питань, що виникають під час перевірки;

4) подавати в установленому порядку відповідно до законодавства відомості про:

розмір заробітної плати та використання робочого часу працівників;

річний фактичний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), кількість нещасних випадків і професійних захворювань на підприємстві за минулий календарний рік;

використання коштів Фонду за іншими визначеними цим Законом напрямами в порядку, встановленому правлінням Фонду;

5) інформувати про кожний нещасний випадок або професійне захворювання на підприємстві;

{Пункт 5 частини другої статті 15 в редакції Закону № 909-VIII від 24.12.2015}

6) безоплатно створювати всі необхідні умови для роботи на підприємстві представників Фонду;

7) повідомляти працівникам підприємства про адреси та номери телефонів Фонду, а також лікувально-профілактичних закладів та лікарів, які за угодами з Фондом обслуговують підприємство;

8) подавати звітність до Фонду у строки, в порядку та за формою, що встановлені правлінням Фонду;

9) повернути Фонду суму виплаченого матеріального забезпечення та вартість наданих соціальних послуг потерпілому на виробництві у разі невиконання своїх зобов'язань щодо сплати страхових внесків.

3. Достовірність зазначених у документах даних перевіряється Фондом. У разі подання недостовірних відомостей, використання роботодавцем коштів Фонду з порушенням встановленого порядку роботодавець добровільно чи на підставі рішення суду повинен відшкодувати страховику заподіяну шкоду.

4. Роботодавцеві забороняється вчиняти будь-які дії, що можуть призвести до прийняття ним разом із застрахованою особою спільного рішення, яке може в подальшому зашкодити цій особі або членам її сім'ї реалізувати своє право на матеріальне забезпечення та отримання соціальних послуг відповідно до цього Закону.

5. Роботодавець несе відповідальність за:

1) порушення порядку використання коштів Фонду, несвоєчасне або неповне їх повернення;

2) несвоєчасне подання або неподання відомостей, встановлених цим Законом;

3) подання недостовірних відомостей про використання коштів Фонду;

4) шкоду, заподіяну застрахованим особам або Фонду внаслідок невиконання або неналежного виконання обов'язків, визначених цим Законом.

6. У разі порушення порядку використання страхових коштів роботодавці відшкодовують Фонду в повному обсязі неправомірно витрачену суму страхових коштів та/або вартість наданих соціальних послуг і сплачують штраф у розмірі 50 відсотків такої суми.

За несвоєчасне повернення або повернення не в повному обсязі страхових коштів на страхувальників та інших отримувачів коштів Фонду накладається штраф у розмірі 10 відсотків несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів.

Одночасно на суми несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів і штрафних санкцій нараховується пеня в розмірі 0,1 відсотка зазначених сум коштів, розрахована за кожний день прострочення платежу.

7. Своєчасно не сплачені фінансові санкції та адміністративні штрафи стягуються із страхувальника в дохід Фонду в порядку, встановленому законом.

8. Право застосовувати фінансові санкції та накладати адміністративні штрафи від імені Фонду мають директор виконавчої дирекції Фонду та його заступники, керівники робочих органів Фонду та їх заступники.

Стаття 16. Права, обов'язки та відповідальність застрахованих осіб

1. Застраховані особи мають право на:

1) безоплатне отримання інформації про порядок витрачання страхових коштів Фонду та роз'яснення з питань соціального страхування;

2) отримання у разі настання страхового випадку матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг, передбачених цим Законом;

3) участь у розслідуванні страхового випадку, у тому числі за участі представника профспілкового органу або своєї довіреної особи;

4) послуги з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що надаються відповідно до вимог Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я";

{Пункт 4 частини першої статті 16 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

5) послуги професійної реабілітації, включаючи збереження робочого місця, навчання або перекваліфікацію, якщо загальна тривалість професійної реабілітації не перевищує двох років;

6) відшкодування під час проходження реабілітації у сфері охорони здоров'я і професійної реабілітації витрат на проїзд до місця проведення реабілітації чи навчання і у зворотному напрямку, витрат на житло та харчування, транспортування багажу, на проїзд особи, яка її супроводжує;

{Пункт 6 частини першої статті 16 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

7) послуги соціальної реабілітації, включаючи придбання автомобіля, протезів, допомогу у веденні домашнього господарства, що надаються відповідно до законодавства;

8) оскарження дії страховика, страхувальника-роботодавця щодо надання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг;

9) судовий захист своїх прав.

2. Застраховані особи зобов'язані:

1) надавати страхувальнику, страховику достовірні документи, на підставі яких призначається матеріальне забезпечення та надаються соціальні послуги відповідно до цього Закону;

2) своєчасно повідомляти страхувальника та страховика про обставини, що впливають на умови або зміни розміру матеріального забезпечення та соціальних послуг;

3) знати та виконувати вимоги законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці, що стосуються застрахованого, а також додержуватися зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором, контрактом) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації, гіг-контрактом та внутрішніми документами резидента Дія Сіті;

{Пункт 3 частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

4) у разі настання нещасного випадку або професійного захворювання:

лікуватися в лікувально-профілактичних закладах або в медичних працівників, з якими Фонд уклав угоди на медичне обслуговування;

дотримуватися правил поведінки та режиму лікування, визначених лікарями, які його лікують;

не ухилятися від професійної реабілітації та виконання вказівок, спрямованих на якнайшвидше повернення його до трудової діяльності;

5) дотримуватися режиму, визначеного лікарем на період тимчасової непрацездатності;

6) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом.

3. Застрахована особа несе відповідальність згідно із законом за незаконне одержання з її вини (підроблення, виправлення в документах, подання недостовірних відомостей тощо) матеріального забезпечення та соціальних послуг за соціальним страхуванням.

Стаття 17. Вирішення спорів

1. Спори, що виникають із правовідносин за цим Законом, вирішуються в судовому порядку.

2. Строк давності в разі стягнення штрафних санкцій, передбачених цим Законом, а також інших видів заборгованості перед Фондом не застосовується.

3. Спори щодо розміру шкоди та прав на її відшкодування, накладення штрафів та з інших питань вирішуються в судовому порядку. За бажанням заінтересована особа може звернутися з питань вирішення спору до спеціальної комісії Фонду. До складу цієї комісії на громадських і паритетних засадах входять представники держави, застрахованих осіб і страхувальників.

Такі самі комісії на тих самих засадах створюються при робочих органах Фонду із залученням представників місцевих органів виконавчої влади, застрахованих осіб і страхувальників.

Положення про діяльність цих комісій затверджується правлінням Фонду.

{Частина третя статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 909-VIII від 24.12.2015}

4. Рішення комісії при робочому органі виконавчої дирекції Фонду може бути оскаржено до комісії, створеної при виконавчій дирекції цього Фонду, а рішення останньої - до його правління.

Розділ IV
ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Стаття 18. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності підлягають особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання, зокрема які є резидентами Дія Сіті, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів або у фізичних осіб, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах, фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності на інших підставах.

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2148-VIII від 03.10.2017, № 1667-IX від 15.07.2021}

Стаття 19. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності мають застраховані особи - громадяни України, іноземці, особи без громадянства та члени їх сімей, які проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

{Абзац перший частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Це право виникає з настанням страхового випадку в період роботи (включаючи час випробування та день звільнення), зайняття підприємницькою та іншою діяльністю, якщо інше не передбачено законом.

{Абзац другий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

2. Громадяни України, які працюють за межами території України і не застраховані в системі соціального страхування країни, в якій вони перебувають, мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до цього Закону за умови сплати страхових внесків до Фонду згідно із законом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню відповідно до цього Закону, мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до цього Закону, за умови сплати страхових внесків до Фонду згідно із законом.

{Частина третя статті 19 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

4. Застраховані особи, які протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, мають право на матеріальне забезпечення відповідно до цього Закону в таких розмірах:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більше за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку;

{Пункт 1 частини четвертої статті 19 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

2) допомога по вагітності та пологах - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більше за розмір допомоги, обчислений із двократного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку.

{Пункт 2 частини четвертої статті 19 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

Стаття 20. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

1. За страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності надаються такі види матеріального забезпечення та соціальних послуг:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);

2) допомога по вагітності та пологах;

3) допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);

4) оплата лікування та/або реабілітаційної допомоги у відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм.

{Пункт 4 частини першої статті 20 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

Стаття 21. Обчислення страхового стажу

1. Страховий стаж - період (строк), протягом якого особа підлягала страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та за який щомісяця сплачено нею та роботодавцем або нею страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

Період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

2. Страховий стаж обчислюється за даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників, внесеними відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", а за періоди, за які не внесені дані до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.

{Частина друга статті 21 в редакції Закону № 1217-IX від 05.02.2021}

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях.

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу за формулою:

ТП = Св:В,

де ТП - тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається у місяцях;

Св - сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченого за відповідний місяць;

В - мінімальний розмір страхового внеску за відповідний місяць.

4. До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням", а також періоди, починаючи з 1 січня 2016 року, протягом яких особа не підлягала страхуванню за цим Законом, але нею або

роботодавцем за неї сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

{Частина четверта статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Стаття 22. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання в неї одного з таких страхових випадків:

1) тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, а також тимчасової непрацездатності на період реабілітації внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві;

{Пункт 1 частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021; в редакції Закону № 1380-IX від 13.04.2021}

2) необхідності догляду за хворою дитиною;

3) необхідності догляду за хворим членом сім'ї;

4) догляду за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років у разі хвороби матері або іншої особи, яка доглядає за цією дитиною;

5) карантину, накладеного органами санітарно-епідеміологічної служби;

5[1]) на період перебування у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій;

{Частину першу статті 22 доповнено пунктом 5[1] згідно із Законом № 533-IX від 17.03.2020}

6) тимчасового переведення застрахованої особи відповідно до медичного висновку на легшу, нижчеоплачувану роботу;

7) протезування з поміщенням у стаціонар протезно-ортопедичного підприємства;

8) перебування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм.

2. Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, перебування у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій, виплачується Фондом застрахованим особам починаючи з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності або до встановлення медико-соціальною експертною комісією (далі - МСЕК) інвалідності (встановлення іншої групи, підтвердження раніше встановленої групи інвалідності) незалежно від звільнення, припинення підприємницької або іншої діяльності застрахованої особи в період втрати працездатності, у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

{Абзац перший частини другої статті 22 в редакції Закону № 533-IX від 17.03.2020}

Оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, здійснюється за рахунок коштів роботодавця у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, виплачується Фондом застрахованим особам з інвалідністю, які працюють на підприємствах та в організаціях товариств УТОГ і УТОС, починаючи з першого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності незалежно від звільнення, припинення підприємницької або іншої діяльності застрахованої особи в період втрати працездатності у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Застрахованим особам, які працюють на сезонних і тимчасових роботах, допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, надається не більш як за 75 календарних днів протягом календарного року.

У разі настання тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, під час перебування у щорічній (основній чи додатковій) відпустці допомога надається у порядку та розмірах, установлених цим Законом.

{Частина друга статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

3. Допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років виплачується застрахованій особі з першого дня за період, протягом якого дитина за висновком лікаря потребує догляду, але не більш як за 14 календарних днів.

Допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років, якщо вона потребує стаціонарного лікування, виплачується застрахованій особі з першого дня за весь час її перебування в стаціонарі разом з хворою дитиною.

Застрахованим особам, які працюють на сезонних і тимчасових роботах, у разі здійснення догляду за хворою дитиною віком до 14 років допомога по тимчасовій непрацездатності призначається і виплачується в порядку та розмірах, передбачених абзацом четвертим частини другої цієї статті та статтею 24 цього Закону.

{Абзац третій частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

4. Допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворим членом сім'ї (крім догляду за хворою дитиною віком до 14 років) надається застрахованій особі з першого дня, але не більш як за три календарні дні, а у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби члена сім'ї та побутових обставин, - не більш як за сім календарних днів.

5. Допомога по тимчасовій непрацездатності в разі захворювання матері або іншої особи, яка фактично здійснює догляд за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, надається застрахованій особі, яка здійснює догляд за дитиною, з першого дня за весь період захворювання в порядку та розмірах, встановлених цим Законом.

6. Допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років, по догляду за хворим членом сім'ї та в разі захворювання матері або іншої особи, яка фактично здійснює догляд за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, не надається, якщо застрахована особа перебувала у цей час у щорічній (основній чи додатковій) відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням або творчій відпустці.

7. Якщо тимчасова непрацездатність застрахованої особи викликана карантином, накладеним органами санітарно-епідеміологічної служби, надається допомога по тимчасовій непрацездатності з першого дня за весь час відсутності на роботі з цієї причини.

8. У разі тимчасового переведення застрахованої особи відповідно до медичного висновку на легшу, нижчеоплачувану роботу цій особі надається допомога по тимчасовій непрацездатності з першого дня за час такої роботи, але не більш як за два місяці. Ця допомога обчислюється за загальними правилами, але надається в розмірі, який разом із заробітком за тимчасово виконувану роботу не може перевищувати суми повного заробітку до часу переведення.

9. Допомога по тимчасовій непрацездатності в разі здійснення протезування за медичними показаннями в стаціонарі протезно-ортопедичного підприємства надається застрахованій особі з першого дня за весь період перебування в цьому підприємстві з урахуванням часу на проїзд до протезно-ортопедичного підприємства і назад.

10. Допомога по тимчасовій непрацездатності в разі здійснення санаторно-курортного лікування надається застрахованій особі, якщо тривалість щорічної (основної та додаткової) відпустки недостатня для лікування та проїзду до санаторно-курортного закладу і назад.

Застрахованій особі, яка направляється на лікування та/або для надання реабілітаційної допомоги до відділень санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм безпосередньо із стаціонару закладу охорони здоров'я або реабілітаційного закладу, відділення, підрозділу, допомога по тимчасовій непрацездатності надається за весь час перебування у санаторно-курортному закладі (з урахуванням часу на проїзд до санаторно-курортного закладу і у зворотному напрямку) у розмірах, встановлених цим Законом.

{Абзац другий частини десятої статті 22 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

Допомога по тимчасовій непрацездатності застрахованій особі, яка виховує дитину з інвалідністю віком до 18 років, надається за весь період санаторно-курортного лікування дитини з інвалідністю (з урахуванням часу на проїзд до санаторно-курортного закладу і у зворотному напрямку) за наявності медичного висновку про необхідність стороннього догляду за нею.

11. У разі настання тимчасової непрацездатності застрахованої особи у період вирішення спору про незаконність її звільнення з роботи допомога по тимчасовій непрацездатності надається за умови поновлення застрахованої особи на роботі з дня винесення такого рішення відповідним органом.

Стаття 23. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності не надається:

1) у разі одержання застрахованою особою травм або її захворювання при вчиненні нею кримінального правопорушення;

{Пункт 1 частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

2) у разі навмисного заподіяння шкоди своєму здоров'ю з метою ухилення від роботи чи інших обов'язків або симуляції хвороби;

3) за час перебування під арештом і за час проведення судово-медичної експертизи;

4) за час примусового лікування, призначеного за постановою суду;

5) у разі тимчасової непрацездатності у зв'язку із захворюванням або травмою, що сталися внаслідок алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або дій, пов'язаних з таким сп'янінням;

6) за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

2. Застраховані особи, які в період отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності порушують режим, встановлений для них лікарем, або не з'являються без поважних причин у призначений строк на медичний огляд, у тому числі на лікарсько-консультативну комісію (ЛКК) чи медико-соціальну експертну комісію (МСЕК), втрачають право на цю допомогу з дня допущення порушення на строк, що встановлюється рішенням органу, який призначає допомогу по тимчасовій непрацездатності.

Стаття 24. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується застрахованим особам залежно від страхового стажу в таких розмірах:

1) 50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж до трьох років;

2) 60 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж від трьох до п'яти років;

3) 70 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж від п’яти до восьми років;

4) 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж понад вісім років;

5) 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, віднесеним до 1-3 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; одному з батьків або особі, що їх замінює та доглядає хвору дитину віком до 14 років, яка потерпіла від Чорнобильської катастрофи; ветеранам війни, постраждалим учасникам Революції Гідності та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України; особам, віднесеним до жертв нацистських переслідувань відповідно до Закону України "Про жертви нацистських переслідувань"; донорам, які мають право на пільгу, передбачену статтею 20 Закону України "Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові"; особам, реабілітованим відповідно до Закону України "Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років", із числа тих, яких було піддано репресіям у формі (формах) позбавлення волі (ув’язнення) або обмеження волі чи примусового безпідставного поміщення здорової людини до психіатричного закладу за рішенням позасудового або іншого репресивного органу;

{Пункт 5 частини першої статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2148-VIII від 03.10.2017, № 2443-VIII від 22.05.2018, № 2542-VIII від 18.09.2018, № 931-IX від 30.09.2020 - вводиться в дію з 25.01.2021, № 2153-IX від 24.03.2022}

6) сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка є працівником або гіг-спеціалістом резидента Дія Сіті, з якої фактично сплачено страхові внески до Фонду, незалежно від страхового стажу.

{Частину першу статті 24 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

2. Особам, які перебувають у закладах охорони здоров’я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв’язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацію та ліквідацію її спалахів та епідемій, допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується у розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, за винятком медичних працівників, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу, та працівників і гіг-спеціалістів резидентів Дія Сіті, яким допомога по тимчасовій непрацездатності у таких випадках виплачується в розмірі заробітної плати (доходу) таких осіб, з якого фактично сплачувалися страхові внески до Фонду, незалежно від страхового стажу.

{Статтю 24 доповнено новою частиною згідно із Законом № 533-IX від 17.03.2020; в редакції Закону № 587-IX від 07.05.2020 - щодо дії Закону див. пункт 2 розділу II; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

3. Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім’ї) в розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду.

Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім’ї) в розрахунку на місяць, що виплачується працівникам та гіг-спеціалістам резидентів Дія Сіті, не має перевищувати розміру заробітної плати (доходу) таких осіб, з якого фактично сплачувалися страхові внески до Фонду.

{Частину третю статті 24 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

Стаття 25. Умови надання і тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах

1. Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке компенсує втрату заробітної плати (доходу) за період відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами.

Допомога по вагітності та пологах застрахованій особі виплачується за весь період відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами, тривалість якої становить 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі ускладнених пологів або народження двох чи більше дітей - 70) календарних днів після пологів. Жінкам, віднесеним до 1-3 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, допомога по вагітності та пологах виплачується за 180 календарних днів зазначеної відпустки (90 - до пологів та 90 - після пологів). Розмір зазначеної допомоги обчислюється сумарно та надається застрахованій особі в повному обсязі незалежно від кількості днів відпустки, фактично використаних до пологів.

{Частина перша статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

2. Допомога по вагітності та пологах виплачується застрахованій особі, яка усиновила дитину протягом двох місяців з дня її народження, зазначеного у свідоцтві про народження, за період з дня усиновлення і до закінчення 56 календарних днів (70 календарних днів у разі одночасного усиновлення двох і більше дітей, 90 календарних днів - для жінок, віднесених до 1-3 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи).

{Частина друга статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

3. У разі надання застрахованій особі відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами у період її тимчасової непрацездатності листок непрацездатності по тимчасовій непрацездатності закривається і з дня настання цієї відпустки видається інший листок непрацездатності. Кожен із зазначених листків оплачується за відповідними нормами цього Закону.

У разі надання застрахованій особі відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами у період простою підприємства, установи, організації не з вини застрахованої особи, щорічної (основної чи додаткової) відпустки, відпустки без збереження заробітної плати, додаткової відпустки у

зв’язку з навчанням, творчої відпустки допомога по вагітності та пологах надається з дня виникнення права на відпустку у зв’язку з вагітністю та пологами.

За період відпустки у зв’язку з вагітністю та пологами, що збігається з відпусткою для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, допомога по вагітності та пологах виплачується незалежно від допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Стаття 26. Розмір допомоги по вагітності та пологах

1. Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі (крім працівників та гіг-спеціалістів резидентів Дія Сіті) у розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу), обчисленої у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, і не залежить від страхового стажу.

{Абзац перший частини першої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі, яка є працівником або гіг-спеціалістом резидента Дія Сіті, у розмірі заробітної плати (доходу) такої особи, з якого фактично сплачувалися страхові внески до Фонду, незалежно від страхового стажу.

{Частину першу статті 26 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

2. Сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду, та не може бути меншою за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку.

{Частина друга статті 26 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

Стаття 27. Право на допомогу на поховання

1. Допомога на поховання надається у разі смерті застрахованої особи, а також членів сім’ї, які перебували на її утриманні:

1) дружини (чоловіка);

2) дітей, братів, сестер та онуків, які не досягли 18 років або старших цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до 18 років (братів, сестер та онуків - за умови, що вони не мають працездатних батьків), а студентів та учнів середніх професійно-технічних та вищих навчальних закладів з денною формою навчання - до 23 років;

3) батька, матері;

4) діда та баби за прямою лінією спорідненості.

2. Не вважаються такими, що перебували на утриманні застрахованої особи, члени сім’ї, які мали самостійні джерела засобів до існування (одержували заробітну плату, пенсію тощо).

3. Допомога надається застрахованій особі, члену її сім’ї або іншим юридичним чи фізичним особам, які здійснили поховання.

Стаття 28. Розмір допомоги на поховання

1. Допомога на поховання застрахованої особи або особи, яка перебувала на її утриманні, надається в розмірі, що встановлюється правлінням Фонду, але не менше розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Стаття 29. Лікування та надання реабілітаційної допомоги у відділеннях санаторно-курортних закладів

1. Для забезпечення відновлення здоров’я застрахована особа має право на лікування у відділеннях санаторно-курортних закладів після перенесених захворювань і травм за рахунок коштів Фонду.

2. Для надання реабілітаційної допомоги застрахована особа має право на реабілітацію у сфері охорони здоров’я, що проводиться відповідно до вимог Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я" в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів, після перенесених захворювань і травм за рахунок коштів Фонду.

{Стаття 29 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

Стаття 30. Призначення та виплата матеріального забезпечення, надання соціальних послуг за страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору та на інших підставах, передбачених законом, призначаються та надаються за основним місцем роботи (діяльності).

{Абзац перший частини першої статті 30 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

Допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах застрахованим особам (у тому числі тим, які здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність та одночасно працюють на умовах трудового договору) надається за основним місцем роботи (діяльності) та за сумісництвом (наймом) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Абзац частини першої статті 30 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

У разі ліквідації (реорганізації) підприємства, установи, організації матеріальне забезпечення за страховими випадками, які настали до їх ліквідації (реорганізації), виплачується застрахованим особам їх правонаступником, а в разі відсутності правонаступника - робочим органом Фонду за місцем здійснення обліку ліквідованого підприємства, установи, організації як страхувальника.

У період проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця або зняття з обліку після припинення діяльності особами, які провадять незалежну професійну діяльність, матеріальне забезпечення за страховими випадками застрахованим особам призначається та виплачується робочим органом Фонду за місцем здійснення обліку такої діяльності чи реєстрації місця проживання таких осіб у порядку, встановленому правлінням Фонду.

{Частину першу статті 30 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Застрахованим особам, стосовно яких страхувальником не виконано обов'язків щодо нарахування та виплати матеріального забезпечення за страховими випадками у зв'язку з відсутністю можливості встановлення місцезнаходження цього страхувальника, що підтверджується даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та актами перевірки центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, призначення та виплата матеріального забезпечення здійснюються робочим органом Фонду за місцем реєстрації їх місця проживання чи перебування у порядку, встановленому правлінням Фонду.

2. Добровільно застрахованим особам призначення та виплата матеріального забезпечення, а також надання соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності здійснюються робочим органом Фонду за місцем здійснення їх обліку як страхувальників.

3. Рішення про призначення матеріального забезпечення та надання соціальних послуг приймається комісією (уповноваженим) із соціального страхування, що створюється (обирається) на підприємстві, в установі, організації, до складу якої входять представники адміністрації підприємства, установи, організації та застрахованих осіб (виборних органів первинної профспілкової організації (профспілкового представника) або інших органів, які представляють інтереси застрахованих осіб), або фізичною особою - підприємцем, особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

{Абзац перший частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Комісія (уповноважений) із соціального страхування здійснює контроль за правильним нарахуванням і своєчасною виплатою матеріального забезпечення, приймає рішення про відмову в його призначенні, про припинення виплати матеріального забезпечення (повністю або частково), розглядає підставу і правильність видачі листків непрацездатності та інших документів, які є підставою для надання матеріального забезпечення та соціальних послуг.

Комісія (уповноважений) із соціального страхування виконує свої функції відповідно до положення про комісію (уповноваженого) із страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, яке затверджується правлінням Фонду.

Стаття 31. Документи, необхідні для призначення матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Підставою для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах є виданий у встановленому порядку листок непрацездатності. У разі роботи за сумісництвом, за трудовим договором (контрактом) одночасно із здійсненням підприємницької чи іншої діяльності підставою для призначення допомоги є копія листка непрацездатності, засвідчена підписом керівника і печаткою (за наявності) за основним місцем роботи. Для застрахованих осіб, які одночасно здійснюють підприємницьку та іншу діяльність і не працюють на умовах трудового договору (контракту), копію листка непрацездатності засвідчує установа охорони здоров'я, яка його видає. Порядок і умови видачі, продовження та обліку листків непрацездатності, здійснення контролю за правильністю їх видачі встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за погодженням з Фондом.

{Частина перша статті 30 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

2. Для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) застраховані особи, зазначені в абзаці шостому частини першої статті 24 цього Закону, додають копії відповідних посвідчень або інші документи, які підтверджують право на пільгу.

{Частина друга статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

3. Допомога на поховання застрахованої особи призначається сім'ї померлого або особі, яка здійснила поховання, на підставі свідоцтва про смерть, виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації актів громадянського стану, виконавчим органом сільської, селищної чи міської (крім міст обласного значення) ради.

4. Допомога на поховання члена сім'ї застрахованої особи призначається застрахованій особі на підставі свідоцтва про смерть, виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації актів громадянського стану, виконавчим органом сільської, селищної чи міської (крім міст обласного значення) ради, та довідки з місця проживання про перебування померлого члена сім'ї на утриманні застрахованої особи.

Стаття 32. Строки розгляду документів, призначення та виплати матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

1. Документи для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах розглядаються не пізніше десяти днів з дня їх надходження.

Повідомлення про відмову в призначенні допомоги із зазначенням причин відмови та порядку оскарження видається або надсилається заявникові не пізніше п'яти днів після винесення відповідного рішення.

2. Допомога по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах виплачується:

1) застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору (контракту), інших підставах, передбачених законом, - у найближчий після дня призначення допомоги строк, установлений для виплати заробітної плати;

{Пункт 1 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

2) добровільно застрахованим особам, застрахованим особам, які працюють на умовах цивільно-правового договору, здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність, - протягом десяти днів після призначення допомоги.

{Пункт 2 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

3. Допомога на поховання призначається не пізніше дня, що настає за днем звернення, і виплачується не пізніше наступного робочого дня після отримання страхувальником страхових коштів від Фонду відповідно до цього Закону.

4. Не одержане у зв'язку зі смертю застрахованої особи матеріальне забезпечення виплачується членам сім'ї, які проживали разом з нею, або спадкоємцям.

{Абзац перший частини четвертої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Не одержане застрахованою особою своєчасно матеріальне забезпечення виплачується за минулий час у розмірі, встановленому на час настання страхового випадку.

{Абзац другий частини четвертої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Суми матеріального забезпечення, не одержані з вини органу, що призначає матеріальне забезпечення, виплачуються застрахованій особі за минулий час з дотриманням вимог законодавства про індексацію грошових доходів населення.

Надміру виплачені суми матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності внаслідок зловживань з боку застрахованої особи або членів її сім'ї стягуються з них у судовому порядку.

5. Матеріальне забезпечення, передбачене цим Законом, виплачується у разі, якщо звернення за його призначенням надійшло не пізніше дванадцяти календарних місяців з дня відновлення працездатності, встановлення інвалідності, закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, смерті застрахованої особи або члена сім'ї, який перебував на її утриманні.

Стаття 33. Порядок розрахунку середньої заробітної плати (доходу) для обчислення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах

1. При обчисленні середньої заробітної плати (доходу) для забезпечення допомогою по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах враховуються всі види заробітної плати (доходу) в межах граничної суми місячної заробітної плати (доходу), на яку нараховуються страхові внески на страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

2. Порядок обчислення середньої заробітної плати для надання допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Порядок фінансування Фондом соціального страхування України страхувальників

1. Фінансування страхувальників для надання матеріального забезпечення застрахованим особам здійснюється робочими органами Фонду в порядку, встановленому правлінням Фонду.

{Абзац перший частини першої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Підставою для фінансування страхувальників робочими органами Фонду є оформлена за встановленим зразком заява-розрахунок, що містить інформацію про нараховані застрахованим особам суми матеріального забезпечення за їх видами.

Робочі органи Фонду здійснюють фінансування страхувальників протягом десяти робочих днів після надходження заяви.

У разі якщо сума отриманих страхувальником від Фонду страхових коштів перевищує фактичні витрати на надання матеріального забезпечення, невикористані страхові кошти повертаються до робочого органу Фонду, що здійснив фінансування, протягом трьох робочих днів.

2. Страхувальник відкриває окремий поточний рахунок для зарахування страхових коштів у банках у порядку, встановленому Національним банком України.

Страхувальник, який є бюджетною установою, відкриває окремий рахунок для зарахування страхових коштів в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Кошти Фонду, що надходять на зазначений рахунок, обліковуються на окремому субрахунку.

Страхові кошти, зараховані на окремий поточний рахунок у банку або на окремий рахунок в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів (далі - окремий рахунок), можуть бути використані страхувальником виключно на надання матеріального забезпечення та соціальних послуг застрахованим особам. Страхові кошти, зараховані на окремий рахунок, не можуть бути спрямовані на задоволення вимог кредиторів, на стягнення на підставі виконавчих та інших документів, за якими здійснюється стягнення відповідно до закону.

{Текст статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

Розділ V
ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ ВТРАТУ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Стаття 35. Особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку

1. Страхуванню від нещасного випадку підлягають:

1) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання, зокрема які є резидентами Дія Сіті, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів, або у фізичних осіб, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах, фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах;

{Пункт 1 частини першої статті 35 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1667-IX від 15.07.2021}

2) учні та студенти навчальних закладів, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти, залучені до будь-яких робіт під час, перед або після занять; під час занять, коли вони набувають професійних навичок; у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;

3) особи, які утримуються у виправних закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

2. Заподіяння шкоди зародку внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася з інвалідністю, прирівнюється до нещасного випадку, який трапився із застрахованим. Така дитина відповідно до медичного висновку вважається застрахованою і до 18 років або до закінчення навчання, але не більш як до досягнення нею 23 років, їй надається допомога Фонду.

Усі особи, перелічені у частині першій цієї статті, вважаються застрахованими з моменту набрання чинності цим Законом незалежно від фактичного виконання страхувальниками своїх зобов'язань щодо сплати страхових внесків.

3. Добровільно від нещасного випадку можуть застрахуватися члени особистого селянського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню від нещасного випадку на інших підставах.

{Частина третя статті 35 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

Стаття 36. Страхові виплати

1. Страховими виплатами є грошові суми, які Фонд виплачує застрахованому чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

2. Факт нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання розслідується в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, відповідно до Закону України "Про охорону праці".

3. Підставою для оплати потерпілому витрат на медичну допомогу, проведення реабілітації у сфері охорони здоров'я, професійної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат є акт розслідування нещасного випадку або акт розслідування професійного захворювання (отруєння) за встановленими формами.

{Частина третя статті 36 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

4. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок, та перелік професійних захворювань визначаються Кабінетом Міністрів України.

5. В окремих випадках, за наявності підстав, Фонд може:

1) визнати страховим нещасний випадок, що стався за обставин, не визначених відповідним переліком;

2) визнати страховим випадком захворювання, не внесене до переліку професійних захворювань, якщо на момент прийняття рішення медична наука має нові відомості, які дають підстави вважати це захворювання професійним.

6. Порушення правил охорони праці застрахованим, яке спричинило нещасний випадок або професійне захворювання, не звільняє страховика від виконання зобов'язань перед потерпілим.

7. Страхові виплати складаються із:

1) страхової виплати втраченого заробітку (або відповідної його частини) залежно від ступеня втрати потерпілим професійної працездатності (далі - щомісячна страхова виплата);

2) страхової виплати в установлених випадках одноразової допомоги потерпілому (членам його сім'ї та особам, які перебували на утриманні померлого);

3) страхової виплати дитині, яка народилася з інвалідністю внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності;

4) страхових витрат на медичну та соціальну допомогу.

8. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди потерпілим від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань і членам їхніх сімей не є страховою виплатою та здійснюється незалежно від часу настання страхового випадку відповідно до положень Цивільного кодексу України та Кодексу законів про працю України.

Стаття 37. Перерахування розміру страхових виплат

1. Перерахування сум щомісячних страхових виплат і витрат на медичну та соціальну допомогу провадиться в разі:

1) зміни ступеня втрати професійної працездатності;

2) зміни складу сім'ї померлого.

2. Щомісячні страхові виплати підлягають перерахуванню на коефіцієнт, що враховує показники зростання споживчих цін та середньої заробітної плати (доходу) в Україні.

Коефіцієнт перерахунку відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін за попередній рік та 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, визначеного відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення, порівняно з трьома календарними роками, що передують року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

За наявності фінансових можливостей бюджету Фонду розмір щорічного збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для здійснення перерахунку, передбачений абзацом другим цієї частини, може бути збільшений, але не повинен перевищувати 100 відсотків показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення.

Розмір та дата такого збільшення визначаються у межах бюджету Фонду за рішенням Кабінету Міністрів України.

Визначена раніше сума щомісячної страхової виплати зменшенню не підлягає.

{Частина друга статті 37 в редакції Законів № 1774-VIII від 06.12.2016, № 2148-VIII від 03.10.2017}

Стаття 38. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим

1. Ступінь втрати працездатності потерпілим установлюється МСЕК за участю Фонду і визначається у відсотках професійної працездатності, яку мав потерпілий до ушкодження здоров'я. МСЕК установлює обмеження рівня життєдіяльності потерпілого, визначає професію, з якою пов'язане ушкодження здоров'я, причину, час настання та групу інвалідності у зв'язку з ушкодженням здоров'я, а також необхідні види медичної та соціальної допомоги.

2. Огляд потерпілого, складання та корегування індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, в якій визначаються види реабілітаційних заходів та строки їх виконання, проводиться МСЕК за умови подання акта про нещасний випадок на виробництві, акта розслідування професійного захворювання за встановленими формами, висновку спеціалізованого медичного закладу (науково-дослідного інституту профпатології чи його відділення) про професійний характер захворювання, направлення лікувально-профілактичного закладу або роботодавця чи профспілкового органу підприємства, на якому потерпілий одержав травму чи професійне захворювання, або робочого органу виконавчої дирекції Фонду, суду чи прокуратури.

3. Позачергова експертиза проводиться МСЕК за заявою потерпілого, страховика чи інших заінтересованих осіб, суду чи прокуратури.

Стаття 39. Тимчасове переведення потерпілого на легшу, нижчеоплачувану роботу

1. За потерпілим, тимчасово переведеним на легшу нижчеоплачувану роботу, зберігається його середньомісячний заробіток на строк, визначений ЛКК, або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності.

2. Стійкою втратою професійної працездатності вважається будь-яка втрата професійної працездатності, визначена МСЕК.

3. Необхідність переведення потерпілого на іншу роботу, її тривалість та характер установлюються ЛКК або МСЕК.

4. За згодою потерпілого роботодавець зобов'язаний надати йому рекомендовану ЛКК або МСЕК роботу за наявності відповідних вакансій.

5. Якщо у встановлений ЛКК або МСЕК строк роботодавець не забезпечує потерпілого відповідною роботою, Фонд сплачує потерпілому страхову виплату в розмірі його середньомісячного заробітку.

6. Середньомісячний заробіток, передбачений частинами першою та п'ятою цієї статті, обчислюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 40. Страхові виплати потерпілому під час його професійної реабілітації

1. Потерпілому, який проходить професійне навчання або перекваліфікацію за індивідуальною програмою реабілітації (якщо з часу встановлення ступеня втрати професійної працездатності минуло не більше одного року), Фонд провадить щомісячні страхові виплати в розмірі середньомісячного заробітку протягом строку, визначеного програмою реабілітації.

2. Фонд оплачує вартість придбаних потерпілим інструментів, протезів та інших пристосувань, відшкодовує потерпілому інші необхідні витрати, пов'язані з його професійною підготовкою.

3. Середньомісячний заробіток, передбачений частиною першою цієї статті, обчислюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 41. Право на страхові виплати в разі смерті потерпілого

1. У разі смерті потерпілого право на одержання щомісячних страхових виплат мають непрацездатні особи, які перебували на утриманні померлого або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання, а також дитина померлого, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після його смерті.

2. Такими непрацездатними особами є:

1) діти, які не досягли 16 років; діти з 16 до 18 років, які не працюють, або старші за цей вік, але через вади фізичного або розумового розвитку самі не спроможні заробляти; діти, які є учнями, студентами (курсантами, слухачами, стажистами) денної форми навчання, - до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ними 23 років;

2) особи, які досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", якщо вони не працюють;

3) особи з інвалідністю - члени сім'ї потерпілого на час інвалідності;

4) неповнолітні діти, на утримання яких померлий виплачував або був зобов'язаний виплачувати аліменти;

5) непрацездатні особи, які не перебували на утриманні померлого, але мають на це право.

3. Право на одержання страхових виплат у разі смерті потерпілого мають також дружина (чоловік) або один з батьків померлого чи інший член сім'ї, якщо він не працює та доглядає дітей, братів, сестер або онуків потерпілого, які не досягли восьмирічного віку.

Стаття 42. Щомісячні страхові виплати та інші витрати на відшкодування шкоди

1. Сума щомісячної страхової виплати встановлюється відповідно до ступеня втрати професійної працездатності та середньомісячного заробітку, що потерпілий мав до ушкодження здоров'я.

Максимальний розмір щомісячної страхової виплати не повинен перевищувати 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

{Абзац другий частини першої статті 42 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

Максимальний розмір щомісячної страхової виплати після проведеного перерахування відповідно до частини другої статті 37 цього Закону не повинен перевищувати 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

{Абзац третій частини першої статті 42 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

Мінімальний розмір призначеної щомісячної страхової виплати потерпілому у перерахунку на 100 відсотків втрати професійної працездатності не може бути меншим за прожитковий мінімум, встановлений для працездатних осіб.

{Частину першу статті 42 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 2148-VIII від 03.10.2017}

2. У разі стійкої втрати професійної працездатності, встановленої МСЕК, Фонд проводить одноразову страхову виплату потерпілому, розмір якої визначається відповідно до ступеня втрати професійної працездатності, виходячи з 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права потерпілого на страхову виплату.

У разі якщо при подальших обстеженнях МСЕК потерпілому встановлено інший, вищий ступінь втрати стійкої професійної працездатності з урахуванням іншої професійної хвороби або іншого каліцтва, пов'язаного з виконанням трудових обов'язків, йому провадиться одноразова виплата, розмір якої визначається відповідно до відсотка, на який збільшено ступінь втрати працездатності, щодо попереднього обстеження МСЕК, виходячи з розрахунку 17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права потерпілого на страхову виплату.

Якщо комісією з розслідування нещасного випадку встановлено, що ушкодження здоров'я настало не лише з вини роботодавця, а й внаслідок порушення потерпілим нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги зменшується на підставі висновку цієї комісії, але не більш як на 50 відсотків.

3. Фонд фінансує витрати на медичну та соціальну допомогу, у тому числі на додаткове харчування, придбання ліків, спеціальний медичний, постійний сторонній догляд, побутове обслуговування, протезування, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, санаторно-курортне лікування, придбання спеціальних засобів пересування тощо, якщо потребу в них визначено висновками МСЕК та індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю (у разі її складення). Фонд організовує цілеспрямоване та ефективне лікування потерпілого у власних спеціалізованих лікувально-профілактичних закладах або на договірній основі в інших лікувально-профілактичних закладах з метою якнайшвидшого відновлення здоров'я застрахованого.

{Абзац перший частини третьої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

Якщо внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання потерпілий тимчасово втратив працездатність, Фонд фінансує всі витрати на його лікування.

Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується в розмірі 100 відсотків середнього заробітку (оподатковуваного доходу). При цьому перші п'ять днів тимчасової непрацездатності оплачуються власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації.

Допомога по тимчасовій непрацездатності, страхова виплата у разі переведення потерпілого на легшу нижчеоплачувану роботу, відшкодування вартості поховання потерпілого та пов'язаних з цим ритуальних послуг надаються в порядку, встановленому правлінням Фонду.

Додаткове харчування призначається на конкретно визначений строк за раціоном, який складає дієтолог чи лікар, який лікує, та затверджує МСЕК. Неможливість забезпечення потерпілого додатковим харчуванням у лікувально-профілактичному або реабілітаційному закладі підтверджується довідкою за підписом головного лікаря (директора) цього закладу. У цьому разі компенсація витрат на додаткове харчування здійснюється Фондом на підставі інформації центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, про середні ціни на продукти харчування у торговельній мережі того місяця, в якому їх придбали.

Витрати на ліки, лікування, протезування (крім протезів з дорогоцінних металів), придбання санаторно-курортних путівок, предметів догляду за потерпілим визначаються на підставі виданих лікарями рецептів, санаторно-курортних карток, довідок або рахунків про їх вартість.

Сума витрат на необхідний догляд за потерпілим залежить від характеру цього догляду, встановленого МСЕК, і не може бути меншою (на місяць) за:

1) розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на день виплати, - на спеціальний медичний догляд (масаж, уколи тощо);

2) половину розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на день виплати, - на постійний сторонній догляд;

3) чверть розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на день виплати, - на побутове обслуговування (прибирання, прання білизни тощо).

Витрати на догляд за потерпілим відшкодовуються Фондом незалежно від того, ким вони здійснюються.

Потребу потерпілих у спеціальному медичному, постійному сторонньому догляді та побутовому обслуговуванні визначає МСЕК.

Якщо МСЕК встановлено, що потерпілий потребує кількох видів допомоги, оплата проводиться за кожним її видом окремо.

4. Потерпілому, який став особою з інвалідністю, періодично, але не рідше одного разу на три роки, а особам з інвалідністю I групи щорічно безоплатно за медичним висновком надається путівка для санаторно-курортного лікування; у разі самостійного придбання путівки її вартість компенсує Фонд у розмірі, встановленому правлінням Фонду.

Потерпілому, який став особою з інвалідністю, компенсуються також витрати на проїзд до місця лікування і назад. Особі, яка супроводжує потерпілого до місця лікування і назад (крім санаторно-курортного лікування), Фонд компенсує за наявності підтверджуючих документів (оригіналів) витрати на проїзд і житло за розмірами згідно із законодавством про службові відрядження. Особу, яка супроводжує на санаторно-курортне лікування особу з інвалідністю, якій за висновком МСЕК або індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю визначено потребу в супроводі, Фонд забезпечує путівкою без лікування (лише проживання та харчування) або компенсує такі витрати у разі самостійного придбання путівки.

{Абзац другий частини четвертої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

Потерпілому, який став особою з інвалідністю та використав щорічну відпустку до одержання путівки у санаторно-курортний заклад, роботодавець надає додаткову відпустку для лікування (включаючи час проїзду) із збереженням на цей час середньомісячного заробітку, який він мав до ушкодження здоров'я, або заробітку, що склався перед відпусткою (за вибором потерпілого).

Щомісячні страхові виплати потерпілому протягом цього часу провадяться на загальних підставах.

5. За наявності медичних показань для одержання автомобіля і наявності або відсутності протипоказань до керування ним Фонд забезпечує потерпілого автомобілем безоплатно чи на пільгових умовах, організовує та оплачує навчання водінню автомобіля, а також виплачує компенсацію на бензин (пальне), ремонт і технічне обслуговування автомобілів або на транспортне обслуговування в порядку та на умовах, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

У разі самостійного придбання потерпілим автомобіля його вартість компенсує Фонд у порядку і розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Згідно з висновком МСЕК Фонд може відшкодовувати також інші витрати.

6. У разі смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві виплачується одноразова допомога його сім'ї у сумі, що дорівнює 100 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права на страхову виплату, та одноразова допомога кожній особі, яка перебувала на його утриманні, а також на його дитину, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після смерті потерпілого, у сумі, що дорівнює 20 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

7. У разі смерті потерпілого від нещасного випадку або професійного захворювання витрати на його поховання несе Фонд згідно з порядком, визначеним Кабінетом Міністрів України.

8. У разі смерті потерпілого суми страхових виплат особам, які мають на це право, визначаються із середньомісячного заробітку потерпілого за вирахуванням частки, яка припадала на потерпілого та працездатних осіб, що перебували на його утриманні, але не мали права на ці виплати.

У разі якщо смерть потерпілого, який одержував щомісячні страхові виплати, настала внаслідок ушкодження здоров'я від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, розмір щомісячної страхової виплати особам, які мають на це право, встановлюється виходячи з розміру щомісячної страхової виплати на день смерті потерпілого. Причинний зв'язок смерті потерпілого з одержаним каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я має підтверджуватися висновками відповідних медичних закладів. Одноразова допомога сім'ї та особам, які перебували на утриманні, у цьому випадку не виплачується.

Сума страхових виплат кожній особі, яка має на це право, визначається шляхом ділення частини заробітку потерпілого, що припадає на зазначених осіб, на кількість цих осіб.

Сума страхових виплат непрацездатним особам, які не перебували на утриманні померлого, але мають на це право, визначається в такому порядку:

1) якщо кошти на утримання стягувалися за рішенням суду, страхові виплати визначаються в сумі, призначеній судом;

2) якщо кошти на утримання не стягувалися в судовому порядку, сума страхової виплати встановлюється Фондом.

У разі якщо право на страхові виплати мають одночасно непрацездатні особи, які перебували на утриманні померлого, і непрацездатні особи, які не перебували на його утриманні, спочатку визначається сума страхових виплат особам, які не перебували на утриманні померлого.

Установлена зазначеним особам сума страхових виплат виключається із заробітку годувальника, а потім визначається сума страхових виплат особам, які перебували на утриманні померлого, у порядку, передбаченому абзацами першим та другим цього пункту.

Максимальний розмір щомісячної страхової виплати особам, які втратили годувальника, не може перевищувати 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

{Абзац дев'ятий частини восьмої статті 42 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

9. Середньомісячний заробіток для обчислення суми страхових виплат потерпілому у зв'язку із втраченим ним заробітком (або відповідної його частини) визначається згідно з порядком обчислення середньої заробітної плати для виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

10. Під час обчислення середньомісячного заробітку враховуються всі види виплат, на які нараховувалися страхові внески.

11. У разі повторного ушкодження здоров'я середньомісячний заробіток, за бажанням потерпілого, обчислюється за відповідні періоди, що передували першому або повторному ушкодженню здоров'я. Сума страхової виплати в цьому разі визначається згідно із ступенем (у відсотках) втрати професійної працездатності, що встановлюється МСЕК за сукупністю випадків ушкодження здоров'я.

Якщо повторне ушкодження здоров'я працівника настало з вини іншого роботодавця, страхова виплата провадиться на загальних підставах.

12. Якщо на час звернення за страховою виплатою документи про заробіток потерпілого до ушкодження здоров'я не збереглися, сума страхової виплати визначається за діючою на час звернення тарифною ставкою (окладом) за професією (посадою) на підприємстві (в галузі), на якому працював потерпілий, або за відповідною тарифною ставкою (окладом) подібної професії (посади), але не менше розміру мінімальної заробітної плати, встановленого на день виплати. Відсутність документів про заробіток підтверджується довідкою роботодавця або відповідного архіву.

13. У разі ушкодження здоров'я в період виробничого навчання (практики) сума страхової виплати визначається за діючою на підприємстві ставкою (окладом) тієї професії (спеціальності), якій навчався потерпілий, але не нижче найменшого розряду тарифної сітки відповідної професії.

Якщо у період навчання (практики) потерпілий одержував заробіток, сума страхової виплати визначається, за його згодою, із середньомісячного заробітку за цей період. За бажанням потерпілого сума страхової виплати може бути визначена із середньомісячного заробітку до початку виробничого навчання (практики).

14. Неповнолітній особі, яка народилася з інвалідністю внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання матері під час її вагітності, або особам, які стали особами з інвалідністю під час зазначених у пункті 2 частини першої статті 36 цього Закону відповідних занять або робіт, Фонд провадить щомісячні страхові виплати як особам з інвалідністю з дитинства, а після досягнення ними 18 років - у розмірі середньомісячного заробітку, що склався на території області (міста) проживання цих осіб, але не менше середньомісячного заробітку в країні на день виплати.

{Частина чотирнадцята статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

15. Індексація суми страхової виплати проводиться відповідно до частини другої статті 37 цього Закону.

{Частина п'ятнадцята статті 42 в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

16. У разі якщо ступінь втрати працездатності є невеликим, за бажанням потерпілого на виробництві щомісячна страхова виплата може бути замінена робочим органом Фонду виплатою одноразової допомоги. Умови та порядок заміни щомісячної страхової виплати одноразовою визначаються правлінням Фонду.

Стаття 43. Документи для розгляду справ про страхові виплати

1. Для розгляду справ про страхові виплати до Фонду подаються:

1) акт розслідування нещасного випадку або акт розслідування професійного захворювання за встановленими формами та/або висновок МСЕК про ступінь втрати професійної працездатності застрахованого чи копія свідоцтва про його смерть;

2) документи про необхідність подання додаткових видів допомоги.

2. Фонд приймає рішення про виплати у разі втрати годувальника за умови подання таких документів, які видаються відповідними організаціями у триденний строк з моменту звернення заявника:

1) копії свідоцтва органу реєстрації актів цивільного стану про смерть потерпілого;

2) витягу з реєстру територіальної громади або відомостей про задекларованe або зареєстроване місце проживання (перебування);

{Пункт 2 частини другої статті 43 в редакції Закону № 1871-IX від 05.11.2021}

{Пункт 3 частини другої статті 43 виключено на підставі Закону № 1871-IX від 05.11.2021}

4) довідки навчального закладу про те, що член сім'ї потерпілого віком від 18 до 23 років, який має право на відшкодування шкоди, навчається за денною формою навчання;

5) довідки навчального закладу інтернатного типу про те, що член сім'ї потерпілого, який має право на відшкодування шкоди, перебуває на утриманні цього закладу.

3. Факт перебування на утриманні потерпілого у разі відсутності відповідних документів і неможливості їх відновлення встановлюється в судовому порядку.

4. Якщо застрахований або члени його сім'ї за станом здоров'я чи з інших причин не спроможні самі одержати зазначені вище документи, їх одержує та подає відповідний страховий експерт Фонду.

Стаття 44. Розгляд справ про страхові виплати

{Стаття 44 набирає чинності з 1 липня 2015 року - див. пункт 1 розділу VII цього Закону}

1. Фонд розглядає справу про страхові виплати на підставі заяви потерпілого або заінтересованої особи за наявності усіх необхідних документів і приймає відповідні рішення у десятиденний строк, не враховуючи дня надходження зазначених документів.

2. Рішення оформляється постановою, в якій зазначаються дані про осіб, які мають право на страхові виплати, розміри виплат на кожного члена сім'ї та їх строки або обґрунтування відмови у виплатах; до постанови додаються копії необхідних документів.

3. Фонд може затримати страхові виплати до з'ясування підстав для виплат, якщо документи про нещасний випадок оформлені з порушенням установлених вимог.

Стаття 45. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг

1. Фонд відмовляє у страхових виплатах і наданні соціальних послуг застрахованому, якщо мали місце:

1) навмисні дії, а також бездіяльність (приховування захворювань, невиконання приписів та обмежень лікаря) потерпілого, спрямовані на створення умов для настання страхового випадку;

2) подання роботодавцем, іншими органами, що беруть участь у встановленні страхового випадку, або потерпілим Фонду свідомо неправдивих відомостей про страховий випадок;

3) вчинення застрахованим умисного кримінального правопорушення, що призвів до настання страхового випадку.

{Пункт 3 частини першої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

2. Фонд відмовляє у виплатах і наданні соціальних послуг застрахованому, якщо нещасний випадок згідно із законодавством не визнаний пов'язаним з виробництвом.

Стаття 46. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг

1. Страхові виплати і надання соціальних послуг припиняються:

1) на весь час проживання потерпілого за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

2) на весь час, протягом якого потерпілий перебуває на державному утриманні, за умови, що частка виплати, яка перевищує вартість такого утримання, надається особам, які перебувають на утриманні потерпілого;

3) якщо з'ясувалося, що виплати призначено на підставі документів, які містять неправдиві відомості. Сума витрат на страхові виплати, отримані застрахованим, стягується в судовому порядку;

4) якщо страховий випадок настав внаслідок навмисного наміру заподіяння собі травми;

5) якщо потерпілий ухиляється від реабілітації у сфері охорони здоров'я чи професійної реабілітації або не виконує правил, пов'язаних з установленням чи переглядом обставин страхового випадку, або порушує правила поведінки та встановлений для нього режим, що перешкоджає одужанню та функціональному відновленню;

{Пункт 5 частини першої статті 46 в редакції Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

6) в інших випадках, передбачених законодавством.

2. Якщо на утриманні потерпілого перебувають члени сім'ї, які проживають на території України, виплати у випадках, передбачених пунктами 1 і 5 цієї статті, не припиняються, а лише зменшуються на суму, що не перевищує 25 відсотків усієї суми виплат.

Стаття 47. Строки проведення страхових виплат

1. Страхові виплати провадяться щомісячно в установлені Фондом дні на підставі постанови цього Фонду або рішення суду:

1) потерпілому - з дня втрати працездатності внаслідок нещасного випадку або з дати встановлення професійного захворювання;

2) особам, які мають право на виплати у зв'язку зі смертю годувальника, - з дня смерті потерпілого, але не раніше дня виникнення права на виплати.

2. Одноразова допомога виплачується потерпілому в місячний строк з дня визначення МСЕК стійкої втрати професійної працездатності, а в разі смерті потерпілого - у місячний строк з дня смерті застрахованого особам, які мають на це право.

3. Якщо справи про страхові виплати розглядаються вперше по закінченню трьох років з дня втрати потерпілим працездатності внаслідок нещасного випадку або з дня смерті годувальника, страхові виплати провадяться з дня звернення.

4. Виплати, призначені, але не одержані своєчасно потерпілим або особою, яка має право на одержання виплат, провадяться за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням.

5. Страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком, а фінансування додаткових витрат згідно з цим Законом - протягом строку, на який визначено потребу в них.

6. Страхові виплати провадяться протягом строку, встановленого МСЕК або ЛКК. Строк проведення страхових виплат продовжується з дня їх припинення і до часу, встановленого при наступному огляді МСЕК або ЛКК, незалежно від часу звернення потерпілого або заінтересованих осіб до Фонду. При цьому сума страхових виплат за минулий час виплачується за умови підтвердження МСЕК втрати працездатності та причинного зв'язку між настанням непрацездатності та ушкодженням здоров'я.

7. Якщо потерпілому або особам, які мають право на одержання страхової виплати, з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому статтею 34 Закону України "Про оплату праці".

8. Страхові виплати за поточний місяць провадяться протягом місяця з дня настання страхового випадку. Доставка і переказ сум, що виплачуються потерпілим, провадяться за рахунок Фонду.

За бажанням одержувачів ці суми можуть перераховуватися на їх особові рахунки в банку.

9. Суми, одержані в рахунок страхових виплат потерпілим або особою, яка має право на ці виплати, можуть бути утримані Фондом, якщо рішення про їх виплату прийнято на підставі підроблених документів або подано свідомо неправдиві відомості, а також якщо допущено помилку, яка впливає на суму страхових виплат.

10. Належні суми страхових виплат, що з вини Фонду не були своєчасно виплачені особам, які мають на них право, у разі смерті цих осіб виплачуються членам їхніх сімей, а в разі їх відсутності - включаються до складу спадщини.

Стаття 48. Страхові виплати у разі перебування особи, яка їх одержує, в особливих умовах

1. Потерпілим, які проживають у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, пансіонатах для ветеранів війни та праці, щомісячні суми страхових виплат перераховуються на рахунок зазначених установ з виплатою різниці між сумою страхової виплати та вартістю утримання в них, але не менш як 25 відсотків призначеної суми страхової виплати (втраченого заробітку).

2. Якщо на утриманні потерпілого, який проживає у будинку-інтернаті для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, пансіонаті для ветеранів війни та праці, є непрацездатні члени сім'ї, сума страхової виплати сплачується в такому порядку: на одну непрацездатну особу, яка перебуває на утриманні, - чверть, на двох - третина, на трьох і більше - половина суми страхової виплати. Частина суми страхової виплати, що залишається після відрахування вартості утримання в цих установах, але не менш як 25 відсотків, виплачується потерпілому.

3. Суми страхових виплат, нараховані особі, яка їх одержує в період її перебування в дитячому будинку, закладі інтернатного типу, перераховуються на спеціальний рахунок і виплачуються їй після закінчення навчання у цьому закладі.

4. У разі відбування потерпілим покарання у вигляді позбавлення волі належні йому суми страхових виплат перераховуються на спеціальний рахунок і виплачуються йому після звільнення з місця позбавлення волі, а особи, які перебувають на утриманні потерпілого, одержують виплати в установленому порядку.

5. У разі виїзду потерпілого або осіб, які мають право на страхові виплати, на постійне місце проживання за межі України визначені на зазначені цілі суми переказуються Фондом на їх адресу в порядку, передбаченому міждержавними угодами.

Стаття 49. Зберігання справ про страхові виплати

1. Справи про страхові виплати потерпілих на виробництві та заінтересованих осіб з усіма необхідними документами зберігаються в територіальних органах Фонду протягом 75 років після зняття застрахованої особи з обліку. Після закінчення строку зберігання справи про страхові виплати підлягають знищенню в установленому законодавством порядку.

Стаття 50. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

1. Фонд здійснює заходи, спрямовані на запобігання нещасним випадкам, усунення загрози здоров'ю працівників, викликаної умовами праці, у тому числі:

1) вивчає стан умов, безпеки, охорони праці та профілактичної роботи на підприємствах, у фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, з метою надання страхувальникам необхідних консультацій у створенні ними та реалізації ефективної системи управління охороною праці;

2) бере участь:

у навчанні, підвищенні рівня знань працівників, які вирішують питання охорони праці;

у здійсненні наукових досліджень у сфері охорони та медицини праці;

3) перевіряє стан профілактичної роботи та охорони праці на підприємствах, бере участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві, а також професійних захворювань;

4) веде пропаганду безпечних та нешкідливих умов праці, організовує створення тематичних кінофільмів, радіо- і телепередач, видає та розповсюджує нормативні акти, підручники, журнали, іншу спеціальну літературу, плакати, пам'ятки тощо з питань соціального страхування від нещасного випадку та охорони праці;

5) бере участь у розробленні законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці;

6) вивчає та поширює позитивний досвід створення безпечних та нешкідливих умов виробництва;

7) виконує інші профілактичні роботи.

Стаття 51. Страхові експерти з охорони праці

1. Виконання статутних функцій та обов'язків Фонду щодо запобігання нещасним випадкам покладається на страхових експертів з охорони праці.

2. Страховими експертами з охорони праці можуть бути особи з вищою спеціальною освітою за фахом спеціаліста з охорони праці або особи з вищою технічною або медичною освітою, які мають стаж практичної роботи на підприємстві не менше трьох років та відповідне посвідчення, яке видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.

3. Страхові експерти з охорони праці мають право:

1) безперешкодно та в будь-який час відвідувати підприємства для перевірки стану умов і безпеки праці та проведення профілактичної роботи з цих питань;

2) у складі відповідних комісій брати участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, а також у перевірці знань з охорони праці працівників підприємств;

3) одержувати від роботодавців пояснення та інформацію, у тому числі у письмовій формі, про стан охорони праці та види здійснюваної діяльності;

4) брати участь у роботі комісій з питань охорони праці підприємств та у комісіях з перевірки знань з питань охорони праці;

5) вносити роботодавцям обов'язкові для виконання подання про порушення законодавства про охорону праці, а центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, - подання про застосування адміністративних стягнень або притягнення до відповідальності посадових осіб, які допустили ці порушення, а також про заборону подальшої експлуатації робочих місць, дільниць і цехів, робота на яких загрожує здоров'ю або життю працівників;

6) складати протоколи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

7) брати участь як незалежні експерти в роботі комісій з випробувань та приймання в експлуатацію виробничих об'єктів, засобів виробництва та індивідуального захисту, апаратури та приладів контролю.

4. Страхові експерти з охорони праці провадять свою діяльність відповідно до Положення про службу страхових експертів з охорони праці, профілактики нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

{Статтю 52 виключено на підставі Закону № 909-VIII від 24.12.2015}

Розділ VI
КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 53. Контроль за діяльністю Фонду соціального страхування України

1. Метою контролю є забезпечення виконання Фондом його статутних завдань і цільового використання коштів цього Фонду.

2. Контроль за діяльністю Фонду здійснює Громадська рада Фонду, що утворюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 54. Державний нагляд у сфері соціального страхування

1. Державний нагляд у сфері соціального страхування здійснює уповноважений Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади та інші органи, визначені законом.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення:

{Абзац перший частини другої статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

1) здійснює державний нагляд у сфері соціального страхування від нещасного випадку та у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності у частині забезпечення відповідності законодавству рішень правління Фонду;

2) спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, подає на затвердження Кабінету Міністрів України проект бюджету Фонду на бездефіцитній основі, у тому числі у разі схвалення правлінням Фонду незбалансованого проекту бюджету Фонду;

3) у разі невиконання директором виконавчої дирекції Фонду завдань і функцій, визначених цим Законом, порушень законодавства, вносить пропозиції органу, який його призначив, щодо його звільнення.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з охорони праці:

1) опрацьовує за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Фонду, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців і професійних спілок проекти загальнодержавної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює її виконання, бере участь у розробленні та виконанні інших державних і галузевих програм;

2) проводить розслідування та веде облік аварій і нещасних випадків, які підлягають спеціальному розслідуванню, аналізує їх причини, готує пропозиції щодо запобігання таким аваріям і випадкам;

3) проводить технічне розслідування обставин та причин виникнення аварій, пов'язаних з використанням газу в побуті;

4) здійснює контроль за своєчасністю та об'єктивністю розслідування нещасних випадків на виробництві, їх документальним оформленням та обліком, виконанням заходів з усунення причин нещасних випадків;

5) бере участь у розслідуванні обставин і причин аварій, розкрадання та втрат вибухових матеріалів, приймає за матеріалами зазначеного розслідування у межах своєї компетенції відповідні рішення, спільно з представниками інших органів виконавчої влади бере участь у комісіях з розслідування нещасних випадків на виробництві.

4. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю за додержанням законодавства про соціальне страхування від нещасного випадку та у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, безперешкодно здійснює перевірки в адміністративних приміщеннях робочих органів виконавчої дирекції Фонду з питань призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення, передбачених цим Законом, має право з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб ознайомлюватися під час проведення перевірок з інформацією, документами і матеріалами та одержувати від Фонду необхідні для виконання своїх повноважень копії або витяги з документів.

5. Метою нагляду є контроль за додержанням страхувальниками та Фондом законодавства про соціальне страхування.

6. Якщо Фондом прийнято рішення з порушенням законодавства про соціальне страхування або страхувальник не виконує вимог цього Закону, органи державного нагляду, зазначені у частині першій цієї статті, вказують на допущені порушення та встановлюють строк для їх усунення. Якщо у строк, установлений органами державного нагляду, Фонд або страхувальник не усуне порушення, органи державного нагляду скасовують незаконне рішення з наступним відшкодуванням збитків за рахунок Фонду або страхувальника. Невиконання цієї вимоги тягне за собою встановлену законодавством відповідальність посадових осіб Фонду або страхувальника з подальшим виконанням вимог органів державного нагляду. У двотижневий строк Фонд або страхувальник може оскаржити рішення органів державного нагляду в суді.

7. У разі потреби органи державного нагляду мають право вимагати скликання позачергового засідання правління Фонду. Якщо цю вимогу не буде виконано, органи державного нагляду мають право самі скликати та провести засідання правління Фонду.

За рішенням органу державного нагляду члени правління Фонду в разі невиконання своїх обов'язків можуть бути позбавлені своїх повноважень.

З ініціативи органу державного нагляду може призначатися проведення аудиторської перевірки діяльності Фонду та органів його управління.

Фонд та страхувальники зобов'язані подавати органам державного нагляду або їх уповноваженим усі документи та довідки, необхідні для виконання ними функцій контролю у сфері соціального страхування.

Розділ VII
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2015 року, крім статті 44 цього Закону, яка набирає чинності з 1 липня 2015 року.

2. Установити, що дія абзацу третього частини першої статті 30 цього Закону щодо виплати матеріального забезпечення територіальними органами Фонду поширюється на застрахованих осіб за фактами невиплати їм страхувальниками матеріального забезпечення за страховими випадками, які настали до дня набрання чинності цим Законом.

3. Особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам (громадянам України, які переселилися з тимчасово окупованої території, території проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації) визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Утворити Фонд соціального страхування України, реорганізувавши шляхом злиття Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Припинити виконавчу дирекцію Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності шляхом приєднання до Фонду соціального страхування України. Рішення щодо припинення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності привести у відповідність із цим Законом протягом 30 днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 6 грудня 2016 року № 1774-VIII.

Протягом 30 днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 6 грудня 2016 року № 1774-VIII створити робочі органи виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України та їх відділення згідно із структурою, затвердженою правлінням цього Фонду, і здійснити заходи з їх державної реєстрації в установленому законодавством порядку.

Припинити управління та відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та виконавчі дирекції відділень цього Фонду, що є юридичними особами, шляхом приєднання до робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України. Порядок, черговість та інші питання, пов'язані з таким приєднанням, визначаються відповідними рішеннями правління Фонду соціального страхування України. Раніше прийняті рішення щодо припинення робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України і робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та його відділень привести у відповідність із цим Законом протягом 15 днів з дня державної реєстрації робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України.

Припинити всі відокремлені підрозділи Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та/або їх робочих органів та відділень протягом 30 днів з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України" від 6 грудня 2016 року № 1774-VIII, забезпечивши повне правонаступництво таких відокремлених підрозділів юридичними особами, які їх створили, а за їх відсутності - Фондом соціального страхування України, у тому числі щодо всіх прав, обов'язків та майна.

Припинення управлінь та відділень виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, відділень Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та виконавчих дирекцій відділень цього Фонду, а також їх відокремлених підрозділів, що знаходяться на тимчасово окупованій території, території проведення антитерористичної операції, здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, після прийняття ним відповідного рішення.

{Пункт 4 розділу VII в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

5. Фонд соціального страхування України та його робочі органи є правонаступниками Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, його виконавчої дирекції, управлінь виконавчої дирекції цього Фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, відділень у районах і містах обласного значення, а також Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, його виконавчої дирекції, відділень цього Фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі та їх робочих органів.

{Пункт 5 розділу VII в редакції Закону № 736-VIII від 03.11.2015}

6. Установити, що до завершення заходів, пов'язаних з утворенням Фонду соціального страхування України та робочих органів його виконавчої дирекції:

виконання функцій та завдань, передбачених цим Законом, забезпечують у межах компетенції відповідні виконавчі дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та їх робочі органи;

рішення про припинення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, його відділень, виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, виконавчих дирекцій відділень Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та про утворення комісій з їх реорганізації, затвердження персонального складу цих комісій приймає виконавча дирекція Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;

рішення про припинення Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, управлінь та відділень виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та про утворення комісій з їх реорганізації, затвердження персонального складу цих комісій приймає виконавча дирекція Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України;

до складу комісій з реорганізації Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України залучаються представники центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, а також представники репрезентативних на національному рівні всеукраїнських об'єднань профспілок та репрезентативних на національному рівні всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців;

{Абзац п'ятий пункту 6 розділу VII із змінами, внесеними згідно із Законом № 341-IX від 05.12.2019}

у разі невиконання комісіями, зазначеними в абзацах третьому та четвертому цього пункту, протягом місяця з дня їх утворення повноважень щодо здійснення заходів з реорганізації Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України або Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності виконавча дирекція Фонду соціального страхування України за погодженням з правлінням Фонду соціального страхування вносить зміни до їх складу.

Надати право виконавчій дирекції Фонду соціального страхування України за погодженням з правлінням Фонду соціального страхування України вносити зміни до складу комісій, зазначених в абзацах третьому і четвертому цього пункту.

{Пункт 6 розділу VII доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Надати право правлінню Фонду соціального страхування України приймати рішення про звільнення та призначення директорів виконавчих дирекцій Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, а також їх заступників.

{Пункт 6 розділу VII доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Забороняється придбання майна (крім придбання майна, що забезпечує безперебійну роботу органів фондів) та відчуження майна, матеріальних та нематеріальних активів, що перебувають на балансі Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, управлінь та відділень виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, його відділень, виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, виконавчих дирекцій відділень Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

{Пункт 6 розділу VII доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Фонд соціального страхування України, виконавча дирекція Фонду соціального страхування України та її робочі органи розміщуються у приміщеннях Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та

Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності згідно з переліком, визначеним правлінням Фонду соціального страхування України.

{Пункт 6 розділу VII доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

{Пункт 6 розділу VII в редакції Закону № 736-VIII від 03.11.2015}

6[1]. Виконання функцій та завдань, визначених цим Законом, забезпечується виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування України, її робочими органами після затвердження положення про них, структури та граничної чисельності працівників, бюджету Фонду, відкриття рахунків в органах Державної казначейської служби України та заповнення не менше 30 відсотків вакантних посад.

{Розділ VII доповнено пунктом 6[1] згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

7. Фонду соціального страхування України після завершення в установленому законом порядку реєстрації та відкриття рахунку в органах казначейства забезпечити:

1) фінансування видатків на утримання та забезпечення діяльності виконавчих дирекцій та робочих органів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (до завершення заходів з їх реорганізації);

{Підпункт 1 пункту 7 розділу VII із змінами, внесеними згідно із Законом № 736-VIII від 03.11.2015}

2) вжиття заходів з раціонального та ефективного використання майна, що перебувало на балансі виконавчих дирекцій Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та їх робочих органів, реалізацію надлишкового майна, яке не використовується Фондом та його робочими органами.

8. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

9. Нормативно-правові та розпорядчі акти Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності діють до затвердження відповідних рішень Фондом.

10. У 2018-2020 роках перерахування сум щомісячних страхових виплат проводиться з 1 березня, за умови зростання у попередньому календарному році середньої заробітної плати (за даними центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики), відповідно до коефіцієнта, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

При проведенні перерахування з 1 березня 2018 року встановити новий розмір щомісячної страхової виплати потерпілим від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, у яких розмір такої виплати менший за розмір мінімальної заробітної плати у перерахунку на 100 відсотків втрати професійної працездатності, на рівні розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня 2017 року, з урахуванням ступеня втрати працездатності.

Визначена раніше сума щомісячної страхової виплати зменшенню не підлягає.

{Пункт 10 розділу VII в редакції Закону № 2148-VIII від 03.10.2017}

{Пункт 11 розділу VII виключено на підставі Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

12. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законів України у відповідність із цим Законом;

2) підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про запровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;

3) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

4) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

5) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

6) вжити заходів щодо запровадження електронного реєстру листків непрацездатності;

7) вжити заходів щодо формування правління Фонду соціального страхування України за участю репрезентативних на національному рівні всеукраїнських об'єднань профспілок та організацій роботодавців;

8) затвердити схвалений правлінням Фонду соціального страхування України та внесений в установленому порядку бюджет Фонду на 2015 рік.

13. До приведення законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування у відповідність із цим Законом, пенсія по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання та пенсія у зв'язку з втратою годувальника, який помер внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, виплачуються за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

Президент України **Л.КУЧМА**

м. Київ
23 вересня 1999 року
№ 1105-XIV

Публікації документа

- **Голос України** від 03.11.1999
- **Офіційний вісник України** від 05.11.1999 — 1999 р., N° 42, стор. 47, стаття 2080, код акта 11971/1999
- **Відомості Верховної Ради України** від 26.11.1999 — 1999 р., N° 46, стаття 403